

Algemene gegevens	
PPS-nummer	AF-15206
Titel	ProMuscle in de praktijk
Thema	Food and Health (roadmap 4)
Uitvoerende kennisinstelling(en)	Wageningen Food & Biobased Research – FFC-Food, Health & Consumer Research Wageningen University & Research – Division of Human Nutrition
Projectleider onderzoek (naam + emailadres)	Esmée Doets, esmee.doets@wur.nl
Penvoerder (namens private partijen)	Harm Dijkstra - harm.dijkstra@frieslandcampina.com
Contactpersoon overheid	
Werkelijke startdatum	01-01-2016
Werkelijke einddatum	31-12-2018

Goedkeuring penvoerder / consortium	
De jaarrapportage dient te worden besproken met de penvoerder/het consortium. De TKI's nemen graag kennis van evt. opmerkingen over de jaarrapportage.	
De penvoerder heeft namens het consortium de jaarrapportage	☒ goedgekeurd ☐ niet goedgekeurd
Evt. opmerkingen over de jaarrapportage:	

Korte omschrijving inhoud/doel PPS	
Wat is er aan de hand? Wat doet het project daaraan? Wat levert het project op? Wat is het effect hiervan?	
<p>Veroudering gaat gepaard met progressieve afname van skeletspiermassa en spierkracht, ofwel sarcopenie. Deze afname in spiermassa en spierkracht leidt tot een vermindering van het fysiek functioneren, wat tot uiting komt in beperkingen in alledaagse handelingen zoals traplopen, opstaan uit een stoel en uit bed komen. Beperkingen in het fysiek functioneren zijn belangrijke barrières voor maatschappelijke participatie en het zelfstandig wonen en vergroten de afhankelijkheid van zorg. Krachtoefeningen in combinatie met extra eiwitname vormen een sterke combinatie om spiermassa, spierkracht en lichamelijk functioneren van kwetsbare ouderen te verbeteren.</p> <p>Het overstijgende doel van het project is het doorbreken van de neerwaartse spiraal in fysiek functioneren van ouderen door het succesvol implementeren van ProMuscle, een innovatieve combinatie van voeding en beweging, in de dagelijkse praktijk en hiermee bijdragen aan behoud en verbetering van functionaliteit en zelfredzaamheid van kwetsbare ouderen.</p> <p>De uitkomst van het project is een innovatief programma dat wetenschappelijk aantoonbaar dat krachttraining met daarop afgestemde eiwitrijke voeding, uitgevoerd en begeleid door reguliere professionals</p> <ol style="list-style-type: none">1. fysiek functioneren van kwetsbare ouderen significant verbetert;2. positief gewaardeerd wordt door kwetsbare ouderen;3. duurzaam uitgevoerd kan worden in de praktijk;4. kosteneffectief is d.w.z. dat de baten in termen van verbetering van functioneren en reductie van zorgkosten opwegen tegen de investering.	

Planning en voortgang (indien er wijzigingen zijn t.o.v. het projectplan svp toelichten)	
Loopt de PPS volgens planning?	Aan het project werken 4 zorgorganisaties mee die het programma ProMuscle in de praktijk op locaties in 5

	<p>gemeenten implementeren. Dit zijn:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Zorggroep Apeldoorn in gemeente Apeldoorn 2. Zorggroep Viattence in gemeente Epe 3. Zorggroep NW-Veluwe in de gemeenten Ermelo en Harderwijk. 4. Zorgorganisatie Opella in gemeente Ede <p>De volgorde van de locaties is iets anders ten opzichte van de volgorde in het voorstel, omdat dit logistiek handiger was. Dit heeft verder geen effect op de inhoud van het project.</p> <p>De planning was dat het verzamelen van onderzoeksgegevens in Q1 2018 zou zijn afgerond. Dit wordt niet gerealiseerd, waar verschillende redenen voor zijn. Een daarvan is dat één van de onderzoekers minder is gaan werken in verband met ziekte. Verder verliep de werving op sommige locaties wat moeizamer dan gepland.</p> <p>In de gemeente Ede, de laatste locatie, start het onderzoek begin maart 2018 en worden de laatste onderzoeksgegevens in november dit jaar verzameld. Dat betekent dat het onderzoek tijdig is afgerond, maar de analyse, verwerking en disseminatie van de resultaten (publicaties) zal nog doorlopen in 2019.</p>
Zijn er wijzigingen in het consortium/de projectpartners?	nee
Is er sprake van vertraging en/of uitgestelde opleverdatum?	Het opleveren van de onderzoeksresultaten zal later zijn dan gepland, Q1 2019 in plaats van Q3 2018.
Is er sprake van inhoudelijke knelpunten, geef een korte beschrijving	nee
Is er sprake van afwijkingen van het ingezette budget/de begroting? Indien financiering uit WR-capaciteit: is er sprake van NAPRO? Zo ja geef een toelichting	In verband met de vertraagde planning hebben we het betalingsritme van de EZ financiering gewijzigd. De begroting is verder niet gewijzigd.
Verwacht u een octrooi-aanvraag vanuit deze PPS	nee

Highlights: geef een korte beschrijving van de belangrijkste resultaten tot nu toe

WP1+3: In Apeldoorn en Epe is het onderzoek (interventie en uitstroom) succesvol afgerond met 25 en 31 deelnemers respectievelijk. Op beide locaties is een slotbijeenkomst geweest en de deelnemers hebben hun persoonlijke resultaten ontvangen.

In Ermelo (28 deelnemers) en Harderwijk (38 deelnemers) loopt momenteel het uitstroomprogramma (WP3).

In Ede is de screening afgerond en begint het onderzoek in maart 2018.

De uitrol van het programma bij de deelnemende zorgorganisaties is goed verlopen. De betrokken professionals zijn tijdig getraind en de samenwerking met de zorgorganisaties verliep soepel.

WP2: Er worden data verzameld voor de kosten-effectiviteitsanalyse, maar de daadwerkelijke analyse kan pas aan het eind plaats vinden (d.w.z. vanaf november 2018).

WP3: In samenwerking met de GGD-NOG is in samenwerking met gemeenten en lokale beweegaanbieders een uitstroomprogramma ontwikkeld, dat indien mogelijk wordt voortgezet na afloop van het onderzoek. De inhoud van dit programma wisselde per gemeente, maar bestond in ieder geval uit een cursus fit met eiwit (ontwikkeld door de GGD-NOG) en 1 of 2 beweegactiviteiten op 2 verschillende dagen in de week waar krachttraining een belangrijk onderdeel van is.

WP4: Parallel aan het onderzoek wordt in samenwerking met consortium partners, partijen betrokken in dit project en andere sleutelfiguren ook verkend hoe we het programma breder kunnen implementeren in de praktijk na afloop van het project.

Aantal opgeleverde producten in 2017 (geef in een bijlage de titels en/of omschrijving van de producten of een link naar de producten op openbare websites)

Wetenschappelijke artikelen	Rapporten	Artikelen in vakbladen	Inleidingen/ workshops
0	0	0	9

Actuele samenvatting van het project voor de website Kennisonline

Op de eerste 4 locaties (Apeldoorn, Epe, Ermelo en Harderwijk) hebben in totaal 122 ouderen mee gedaan aan het onderzoek. De helft van deze ouderen heeft deelgenomen het leefstijlprogramma (interventiegroep) en de andere helft niet (controle groep). Op elke locatie kregen deelnemers in de interventiegroep gedurende 12 weken krachttraining onder begeleiding van fysiotherapeuten en voedingsadvies ondersteund met producten van een diëtist. De fysiotherapeuten en diëtisten waren de professionals in dienst van betrokken zorgorganisaties (zorggroep Apeldoorn en omstreken, Viattence, Zorggroep Noordwest Veluwe). Na 12 weken konden de deelnemers in de interventiegroep hun nieuwe leefstijl voort zetten door gebruik te maken van lokale activiteiten. De GGD-NOG heeft in samenwerking met onderzoekers van WUR en lokale partijen (gemeentes, fitness scholen, overige beweegaanbieders) een programma van diverse activiteiten opgezet. De deelnemers konden zelf kiezen aan welke activiteiten ze mee wilden doen.

In Apeldoorn en Epe is het onderzoek helemaal afgerond, in Ermelo en Harderwijk is de laatste onderzoeksfase aangebroken en in Ede start het leefstijlprogramma begin maart 2018.

Parallel aan het onderzoek wordt in samenwerking met consortium partners, partijen betrokken in dit project en andere sleutelfiguren ook verkend hoe we het programma breder kunnen implementeren in de praktijk na afloop van het project.

Bijlage: Titels van producten en links naar informatie op openbare websites (w.o. Kennisonline)

<https://www.wur.nl/nl/project/AF-15206-ProMuscle-in-de-Praktijk-1.htm>

<https://www.wur.nl/nl/Onderzoek-Resultaten/Onderzoeksprojecten-LNV/Expertisegebieden/kennisonline/AF-15206-ProMuscle-in-de-Praktijk-1.htm>

Workshops, Presentaties op congressen, symposia etc

Datum	Event	Wat	Wie	Doelgroep
13-03	Vakinhoudelijk overleg van fysiotherapeuten uit ZGV	Presentatie	Ellen van Dongen & Nick Wezenbeek (WUR)	Fysiotherapeuten
18-04	Probus	Presentatie	Urszula Kudla (FrieslandCampina)	(ex-)Bedrijfsleven
18-05	Werkconferentie Gezond ouder worden (GGD-NOG)-a	Presentatie /workshop	Ellen van Dongen & Annemien Haveman (WUR)	Beleidsmakers, zorgorganisaties
8/9-06	WEON (Epidemiology congres)	Presentatie	Ellen van Dongen (WUR)	Wetenschappers epidemiologie en volksgezondheid
29-09	Geriatric en Voeding	Presentatie	Lisette de Groot (WUR)	Diëtisten
12-10	Food Valley Summit	Presentatie Workshop	Lisette de Groot Menrike Menkveld Martijn Veltkamp (WUR; alliantie Voeding in de zorg; FrieslandCampina)	Bedrijven, overheid
17-10	Festival of older people	Presentatie	Lisette de Groot (WUR)	Zorgprofessionals
23/25-10	Food for healthy ageing	Presentatie	Lisette de Groot (WUR)	Wetenschappers, beleidsmakers, gezondheidsprofessionals
3-11	Gerontologie congres	Presentatie	Esmée Doets & Annemien Haveman (WUR)	Wetenschappers, zorgprofessionals

a-https://www.ggdnog.nl/images/redactie/bestanden/AGORA/Workshop_Pro_Muscle_in_de_praktijk.pdf

Akkoord Hans van der Kolk (Topsecretaris)